

Doktori rizikuju dečje zdravlje sa lekovima koji menjaju stanje svesti

autori: Brinda Adikari, Džoan Marteli i Sara Koh

Širom Amerike, deca u hraniteljskim porodicama primaju 13 puta više snažnih lekova koji menjaju stanje svesti, u odnosu na decu koja žive sa roditeljima. Štaviše, doktori ove lekove prepisuju u dozama većim od onih koje je odobrila Agencija za Hranu i lekove i to ponekad u opasnim kombinacijama, navodi se u izveštaju nezavisne Agencije GAO (Government Accountability Office).

"To se graniči sa zdravim razumom", kaže senator Tomas Karper iz Delavera, koji je i zahtevao istragu Agencije GAO. "Želimo da se doktori koji prepisuju ove lekove deci i njihovo osoblje dobro zapitaju – da li negde grešimo?"

Regulatorna tela na Floridi bore se sa ovim pitanjem otkako je sedmogodišnji Gabrijel Majers 2009. godine izvršio samoubistvo, pošto je prethodno primao kombinaciju psihoaktivnih lekova.

Njegov psihijatar, dr Sohail Pandžvani, u nekoliko navrata mu je prepisivao dva leka koji na sebi nose upozorenje da je deci koja ih primaju potreban stalan nadzor, jer povećavaju rizik od pojave samoubilačkih sklonosti. Bez obzira što je Gabrijel išao kod ovog doktora sedam puta, njegov staratelj je tvrdio da mu je doktor u proseku posvećivao samo oko pet minuta svog vremena.

Gabrijelova smrt je proglašena za nesrećan slučaj, ali je istraga pokazala da je moguće da su lekovi uticali na ovakav ishod. Ova tragedija je pokrenula talas protesta širom zemlje.

"Ne mogu da prihvatim da je jedini način da se dopre do sedmogodišnjaka preko upotrebe psihoaktivnih lekova", izjavila je senator sa Floride Ronda Storms, tokom saslušanja u slučaju Gabrijelove smrti. "Ne mogu to da prihvatim".

Dečakov doktor se nagodio u parnici koja je vođena 2010. godine, kada je optužen da je prepisao toksičnu kombinaciju psihoaktivnih lekova jednom 16-togodišnjem pacijentu, koji je doživeo iznenadni srčani udar i potom umro. Pandžvani se nagodio u tom slučaju, ali nije priznao da je pogrešno lečio pacijenta.

Pandžvani je kasnije uhapšen zbog vožnje pod dejstvom alkohola i posedovanja kokaina. Po tim optužbama se izjasnio kao nevin ali ga je sud poslao na rehabilitaciju.

Kada su ABC News uspeli da kontaktiraju dr Pandžvanija, rekao nam je sledeće: "Tužne stvari se događaju ali to ne znači da sve treba svaliti na doktore, jer se mi deo biznisa čiji je cilj zbrinjavanje ove dece".

Lekovi protiv psihoza, koji mogu da prouzrokuju niz zdravstvenih problema, kao što je naglo dobijanje na težini, povećan rizik za dobijanje dijabetisa i pojava neizlečivih tikova, nalaze se među najprodavanijim lekovima u Americi.

Saznajte više: Lekovi protiv psihoza najčešće prepisivani deci u hraniteljskim porodicama

Četiri proizvođača lekova morali su plate više od dve milijarde dolara odštete zbog optužbi da su nelegalno plasirali lekove protiv psihoza na tržište dečjih lekova. Svi su poricali sumnju na zloupotrebu.

"Kako to da se lekovi protiv psihoza, lekovi koji su namenjeni ljudima koji su izgubili dodir sa realnošću, prošire na tako veliko tržište?", pita se neuropsihijatar dr Stefan Kruževski, koji je izborio višemilionske odštete kao ključni čovek u dizanju svesti protiv proizvođača lekova.

Postoje jako štute dugoročne studije o delovanju psihoaktivnih lekova na decu. Što se tiče lekova koji su već na tržištu, studije na osnovu kojih je FDA odobrila upotrebu tih lekova kod dece trajale su tek tri do šest nedelja.

ABC News su intervjuisali socijalnu radnicu koja sada radi u državnom sistemu hraniteljske nege. Ona je tražila da se njen identitet prikrije.

"Svako dete koje sam videla bilo je na nekoj vrsti psihoaktivnih lekova", rekla je za ABC News. "Mnogo je lakše naključati dete lekovima nego ga fizički obuzdati ili platiti terapeutu 200 dolara na sat, koji će sa njim pričati o njihovim problemima".

Dr Čarls Zina, priznati dečji psihijatar koji insistira na minimalnoj upotrebi psihoaktivnih lekova kod dece, kaže da doktori trpe pritisak sa svih strana da urade nešto sa ovom problematičnom decom i da su lekovi jedno od njihovih oruđa.

"Ti pritisci, kojih sam ja svestan, dolaze od strane porodica i škole, u kojima borave problematična deca", kaže on. "Oni traže da se nešto uradi i to brzo".

On dalje dodaje: "Postoji generalni konsenzus o tome da kada pokušavate da dete podvrgnete terapiji, uvek prvo pokušavate sa korekcijom ponašanja, pre nego što počnete da dajete lekove".

Ovaj problem nije promakao nekim državnim zvaničnicima. U državi Vašington, doktori i regulatorna tela ustanovili su novi sistem za nadgledanje lečenja psihoaktivnim lekovima i prepoznavanje alarmantnih slučajeva, koji prevazilaze bezbednosne limite po pitanju doza ili broja medikamenata ili mladosti samog pacijenta. U tim "crvenim" slučajevima, potrebno je dopunsko lekarsko mišljenje, pre nego što se lek prepíše detetu.

U nekim državama, kao što su Luizijana, Florida i Njujork idu tako daleko da doktore koji preteruju sa prepisivanjem ovih lekova izbacuju iz Medicaid programa (zbrinjavanje pacijenata sa skromnijim primanjima).

Senator Karper, koji je zahtevao GAO istragu, kaže da je šokiran saznanjima.

"Sama ideja da ova deca uzimaju i po nekoliko puta više lekova nego što je to normalno za decu ili odrasle jednostavno je pogrešna. Moramo da to raščistimo do kraja i uradimo sve što možemo da to prestane; ne samo Kongres, ne samo doktori, ne samo države. Svi mi zajedno".

Mark Abdelmalek iz ABC News-a je dao doprinos ovom izveštaju.